

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Meditandi A S. P. Ignatio Societatis Iesv Fundatore traditæ Explicatio

Le Gaudier, Antoine

Dilingæ, 1627

Cap. XIII. Meditandi praxis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50280](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50280)

per se obtinere non potest, illud supplex à Deo petit. Quod si iam aliqua bona à patre luminum & authore gratiarum acceperit, de ijs DEVM laudat, & gratias vt par est, summa grati animi significatione agit, denique omni obsecrationis, petitionis, & obsequiorum genere beneficam & liberalem Dei voluntatem studet omnino quantum in se est demereri. Hæc omnia elegãter Bernardus tradit, loco sup. citato: *Meditatio*, inquit, quid sit appetendum diligentius inquirat, & quasi effodiens thesaurum inuenit, & ostendit: sed cum per se obtinere non valeat; mittit nos ad orationem; oratio se totis viribus erigens ad Deum, impetrat thesaurum desiderabilem, contemplationis suauitatem. Et infra: *Meditationem* ait sine oratione esse infructuosam.

 CAPVT XIII.

Meditandi praxis.

MODVS

MODVS meditandi plurimùm
pendet à desiderio supradicto
& affectu placendi DEO; sic enim à
Deo impetrabit anima lumen quo
facilè intellectus concipiat, & solide
iudicet, constantèrque perseueret in
cogitatione & discursu rerum ad
Dei honorem pertinentium: natura-
le quippe est, & experientia ipsa no-
tum amanti nec verba deesse, nec cõ-
ceptus, nec verò etiam intimos cor-
dis affectus, quos cum amico com-
municet. Et quanquam huius desi-
derij vehementia faciat, vt tunc esse
optima meditatio soleat iuxta sancti
Antonij sententiam, quando anima
non aduertit quomodo meditetur,
aut oret, sed ipsa suo affectu veluti
abrepta de solo suo dilecto cogitat,
non de modo quem in orando tenet;
ad quem modum cum aduertit, in co-
defixa non nihil à dilecti comprehẽ-
sione retardatur: quia tamen non est
omnibus obuium vt concepti diui-
ni amo-

ni amoris flammis statim inardescāt, nosque Deus humano modo regit; idcirco fit vt adhibenda etiā summa nobis cura sit & tenēda aliqua ratio, qua illi in oratione affect⁹, seu primū excitetur, seu aliquādo iam sopiti reuiuiscāt. Qua de re varij varia præcepta tradūt. Nos Patris S. nostri Ignatij præceptionibus insistemus, quib⁹ nihil circa orationis mētalis praxim, vel facili⁹, vel magis solidū occurrit.

Sanctus igitur Pater noster Ignatius totam meditationis praxim comprehendit exercitio trium animæ potentiarum; memoriæ, intellectus & voluntatis, seu, quod eodem recidit, tribus mentis operationibus & affectibus voluntatis; memoriæ nomine comprehendendo quidquid ad simplicem rerum apprehensionem ac iudiciam pertinet, nomine intellectus discursum seu ratiocinationem; nomine verò voluntatis, affectus omnes, & motus voluntatis.

Primū

Primùm igitur circa veritatem in meditatione propositam exercenda est memoria per primam & secundam mentis operationem, apprehensionem scilicet atq; iudicium, sic vt reuoces in memoriam quæ ad eam veritatem illustrandam, & intimè penetrandam iuuare possunt; tum ex ijs quæ in præcedenti præparatione cogitaueris, tum ex ijs quorum etiã aliunde ex aliqua alia cognitione poteris meminisse; expensis attentè circumstantijs, gestis etiã & verbis personarum, quæ in eã parte meditationis occurrunt, donec totius mysterij verum sensum & intelligentiam distinctã & actuali cogitatione assequaris; accedente insuper iudicio diuinæ fidei & assensu intellectus, quorem ita se habere firmissimè & sine vlla dubitatione credas, idq; propter authoritatem primæ veritatis, cui religiose te subijcias, intellectumque in obsequiũ fidei captiues, ijs assensum præben-

præbendo, quæ circa materiam propositam summâ suâ benignitate Deus hominibus reuelauit, vt cultum diuinæ maiestati & debitam reuerentiam exhibeas.

Vbi duo sunt aduertenda. Alterū est, hoc exercitium memoriæ in his duobus positiuè consistere. Et primo quidem in attenta ac diligētī totius puncti, singularūque eius partium apprehensione, qua verum eius sensum & intelligentiam penetremus, & quæ in eo latet veritatem, totam quodammodo, atque actu præsentem possideamus, subiectæ materiæ & circumstantiarum eius ratione imprimis habita. Nam cum omnis meditationis materia ad hæc duo ferè capita reuocari possit, vt vel sit res aliqua gesta ac pia historia, qualis est vita & passio Christi, cæteràq; fidei nostræ mysteria: vel veritas aliqua à Deo reuelata. ipsiq; sacræ Scripturæ verbis comprehensa, hoc solū in-

ter

ter vtrumq; discrimen intercedit, vt
 in priori personarum, verborum, ac
 gestorum, cogitationum etiam, affe-
 ctuum, atque intentionum circum-
 stantiæ magis ad praxim vtilis & ac-
 commodatæ expendantur: in poste-
 riori verò in significatione verborum
 latens sensus eruatur, non curiosa
 quadam & vana indagazione, sed so-
 lida, quæ ad opus & operationem
 virtutis mouere efficaciter possit. Se-
 cundò verò & potissimum consistit
 hoc exercitium memoriæ in iudicio
 fidei diuinæ, & lumine practico quo
 rem credamus, quam apprehendi-
 mus, non vt aliquid fictum, aut natu-
 ralem veritatem, per opinionem. fi-
 dem humanam, aut etiam scientiam,
 sed vt veritatem supernaturalē, pro-
 pter solam Dei reuelantis testifica-
 tionem, quem vt colat, eius authori-
 tati se intellectus religiosè subijcit,
 eiusque dictis summâ reuerentiâ fir-
 missimum præbet assensum: lumine,
 dixi,

dixi, practico, quia hoc iudicium nõ tam mentem illustrare ad sterilem aliquam cognitionem speculatiuam, quam voluntatem etiam ipsam fecundo quodam calore, quem virtute in se continet, ad omne opus virtutis, & studiosarum actionum exercitationem debet inflammare.

Alterum est, hoc memoriæ exercitium esse velut basim & fundamentum totius meditationis, seu quatenus meditatio est discussus supernaturalis, seu quatenus naturâ suâ tendit in pios circa Deum & res diuinâ affectus. Nam quemadmodum veritas fidei diuinæ est principium conclusionum supernaturalium, & practicarum, quæ in ea latent; atq; etiam affectuum quos voluntas circa obiectum propositum ex ijs conclusionibus elicit: Ita eiusdem veritatis fidei distincta & firma apprehensio est principium discursus quo huiusmodi conclusiones cernuntur; & affectuum

Etuum in quos ipsa voluntas erumpit. Quamobrem si noster intellectus diuinæ fidei lumine sit à Deo illustratus, maiori etiam suo studio & contentione rebus à Deo per reuelationem propositis adhæserit; fiet sine dubio vt & ipse intellectus veritatem in meditatione propositam clariùs perspiciat, latentescq; in ea tanquam in principio conclusiones practicas, & clariùs intueatur, faciliùsq; eruat, voluntatiq; proponat, & ipsa deinde voluntas motum & excitationem intellectus sequens in omnibus, ad maiorem eius contentionem, maiori etiam cupiditate & ardore in suis affectibus accendatur. Quare omni studio curandū est vt hic fidei actus viuus, firmus, & intensus sit, adhibitis ijs rationibus, quæ ad bene intelligendum & penetrandum propositæ veritatis sensum facere possunt, in cuius etiam assensum per pium credendi affectum intellectus liberè in-

E clinan-

clinandus, imo & breui oratione excitandus aut vrgendus est. Et hoc certè qui studiosè faciet experietur sensim fidei lumen ab exiguis licet interdum initijs, accedente nouo Dei actuali auxilio, ad magna plerùmque incrementa sese extendere. Itaq; totam orationis materiam peruadere ac illustrare, vt miretur tam ingentem sese campum in argumento meditationis aperire, quo intellectus per multiplices conclusiões practicas liberè iucundeq; decurrat: accedente præsertim voluntatis motu, qui què admodum per discursum intellectus creatur, ita eundem intellectum ad alios atque alios discursus eruendos extimulat.

Ex his autem facile est intelligere, non ideo hoc exercitium, dictum exercitium memoriæ, quod ad hanc primam praxis meditandi partem sola memoria concurrat, sed quia cum manifesta esset ex parte potentiarum
diuersi-

diuersitas inter affectus, ad voluntatem pertinentes, & discursum, ad intellectum, nec verò esset inter discursum & apprehensionem veritatis fidei; vterq; enim actus ab intellectu proficiscitur, commodiorem nō potuit sanctus Pater Ignatius assignare quam tribuendo nomen intellectus discursui, qui est proprius & perfectissimus intellectus actus, memoriæ verò, illi apprehensioni ad quam ipsa etiam memoria plurimū confert. Quamquam enim fieri possit vt quis illam fidei veritatem notam antea habuerit, eamque habituali cognitione possideat, id tamen non est satis, vt ipsa efficax principium ad eliciendas per discursum practicas conclusiones, sed præterea necesse est vt eiusdem veritatis notitiam præsentē & actualem habeat, quod vt plurimū memoriæ munus est: sicut enim in Theologicis & Philosophicis parta pridem Principiorum cognitio ad

E 2

prom-

promptam disputationem & expeditam ratiocinationem imbecillio est, atq; adeo solet quilibet ad huiusmodi concertationes veterem memoriam accurata meditatione ac lectione refricando, nota iam principia praesente actu prompta ac parata ad formanda facile argumenta & responsiones statuere: Ita ad expromendam ex veritate principioq; fidei conclusiones practicas, vel nihil, vel parum potest parata iam eiusdem principij cognitio, habitu solum mentem informans. Quare necessarium est ut homo se disponat subministratis per memoriam ijs apprehensionibus & rationibus, quas ante circa propositam veritatem exercuit. Quod adeo necessarium est, ut ferè semper & ipsum lumen practicum iudicij fidei, & tota quæ ex eo potissimum pendet meditatio, languescat, multis obnoxia impedimentis & illusionibus, nisi per præuium memoriæ exercitium

um

um viux aliquæ cogitationes, my-
sterij sensum & veritatem aperien-
tes, in intellectum aduocentur, sal-
tem in ijs qui communi orandi mo-
do & humana ratione ducuntur.
Nam si quos Deus supra communem
cæterorum modum euehit, abundã-
tisque fidei ac sapientiæ supernatura-
lis lumine quandoque illustrat, ita vt
in eorum mentibus actualementem semper
sui, rerumque æternarum notitiam
& pariat, & foueat, eos non existimo
præscripto hoc memoriæ exercitio
multum egere. Nam statim ac illi
fidei oculum in propositam materiã
intenderint, tunc repentino quodã
impetu, sine vlla difficultate, aut
mora, penè etiam sine discursu, flam-
mam concipiunt, practicè in Deum
mouentur, & quid sibi ad eius glori-
am agendum sit, nō intelligunt mo-
dò, sed firmiter constituunt. At
quoniam hoc non ita ordinarium
est, ad contemplationem pertinet,

E 3 nōsque

nósque cum Sancto Patre Nostro ordinariã meditationis praxim ad methodum præscribimus, hoc memoriæ exercitium omnino requirimus ad actum fidei, & primum istum gradum ac fundamentum meditationis; quæ tamen etiam ipsa ad contemplationem viam sternit, eo scilicet sensu, quia Deus plerumque admirabili quodam nexu meditationi contemplationem adiungit, eosque qui se diligētissimè in præscripta meditationis via exeruerint, ad contemplationis quietem solet perducere.

Post hunc actum sequitur intellectus exercitium per ratiocinationem & discursum, deducendo scilicet ex præcedenti fidei actu & lumine practico, tanquam ex principio, cōclusiones etiam practicas, ad morum & virtutis perfectionem accommodatas: quæ in eo tanquam in semine fructus, includuntur. Quare discursus.

discursum etsi iuuet plurimum sapi-
entia, aliáque dona intellectus natu-
ralia, præcipuè tamen efficit sapien-
tia ac prudètia supernaturalis, cuius
est ex fidei principijs elicere prædi-
ctas conclusiones practicas quotidi-
anis vitæ actionibus, materiam, fi-
nem, modum & absolutam rectitu-
dinem præscribentes: hoc enim so-
lum virtutum istarum lumen homi-
nibus quæ verè bona, quæ mala, quæ
optanda, aut timenda, quæ aman-
da, quæ fugienda sint, syncerè, vt in
his humanæ vitæ tenebris necessariū
est, ostendit: hoc solum viam virtu-
tis in tantis erroribus aperit, & eum
ritè, quem illustrat, docet quæ sui sint
partes officij, quomodo se erga Deū,
quomodo erga se, aliósque gerere
debeat, quid de bonis huius vitæ, di-
uitijs, delicijs, honoribus, famâ, lau-
de, æstimatione, quid de virtutibus,
vitijsque, ijsq; in æternâ vitâ propo-
sitis pœnis aut præmijs sentiendum

fit. Quo fit vt nihil facilius fit intel-
lectui hac sapientiæ luce perfuso,
quàm ex principio fidei & lumine
practico præfente, practicas per di-
fcurfum conclusiones elicere, & eli-
citas voluntati proponere; præfer-
tim fi accedat pius aliquis voluntatis
affectus erga Deum, eiufque cultum.
Hic enim mirum in modum iuuat
difcurfum, intellectumq; quodam-
modo impellit, vt ex præfenti fidei
actu materiam fibi eruat, circa quam
poffit operari. Dici verò non potest
quantum proficit ad motus voluntatis
hic difcurfus, & conclusionum pra-
cticarum propositio: Nam cum vo-
luntas fit potentia ex fe cæca, quò
tendere, & quem tenere modum de-
beat, vt ritè Deū colat & amet, fuum-
que vt finem confequatur, ignorans,
& intellectum ducem fequens; hic
cum face diuini luminis prolata viâ
commonftrat, Deique voluntatem
ex fidei principijs per euidentiffimū
difcur-

discursum, & certissimam conclusionem proponit, ei statim se voluntas, pro naturali quam cum eo habet affinitate, adjungit; vix ut ipsa consensum negare possit; sed dulci quâdam injecta vi, quamquam libera, eo se concitatissimè confert, quò eundem intellectus à Deo illustratus indicauerit.

Restat igitur vt post discursum & exercitium intellectus voluntas se per suos affectus circa conclusiones elicitas exerceat; hic enim est finis præcedentium actuum, eòq; demùm tendit tota meditatio, quæ & suâ naturâ practica est, & ideò practica quia ad praxim refertur. Praxis verò est ipsa voluntatis operatio per affectus & motus.

Affectus porrò omnes qui ex meditationis discursu excitandi sunt in voluntate, Sanctus Bernardus comprehendit deuotione & compunctione, quanquam etiam ipsa compun-

ctio deuotio quædam est. Ratio huius distinctionis est, quia cum voluntas duobus in genere modis duntaxat operetur, prosecutione scilicet & auersione circa bonum aut malum propositum: speciatim etiam in genere morum circa virtutis aut peccati materiam, per deuotionem, ad bonum virtutis afficitur per amorem, per compunctionem verò à malo peccati refugit per odium.

Et compunctionem quidem certissimum est circa omnia peccata exerceri, vt ea detestetur, fugiat, metuat, præterita, præsentia, aut futura. Nam cum intellectus per meditationem illustratus eorum damna voluntati proponit, tunc eorum sentit aculeos, & dolore veluti concepto compungitur, stimulatúrque ad ea detestanda, & corrigenda, cauendáque in posterum. Potest etiam compunctio ad alia mala pœnæ & miserias siue communes, siue particulares,
siue

hu-
vo-
dun-
sci-
aut
tiam
aut
nem,
mo-
nalo
cer-
ex-
me-
utu-
lita-
nna
sen-
nce-
; ad
ten-
om-
eri-
res,
siue

siue præteritas, siue futuras, vt mor-
tem, iudicium, & peccati effectus
pertinere. Quare dū ea omnia intel-
lectus considerat & proponit volun-
tati, illam quodammodo pungit, &
elationem, eiusque diffusionem ad
amorem rerum terrenarum, salubri
sue miseriæ consideratione compri-
mit. Comprehendit ergo compun-
ctio omnes illos voluntatis affectus,
qui ad humilitatem, & pœnitenti-
am, suiq; odium spectant, & ex co-
gnitione sui oriuntur. Qui enim per
meditationem bene apprehendit id
quod est ex se, non potest non im-
primis odisse se, & detestari, vt pec-
cati causam, item voluntatem pro-
priam, sensus, carnem, vitam etiam
præteritam abominari: vnde sequi-
tur affectus mortificationis, quo nos
iplos vt tantorum malorum autho-
res, & Dei hostes prosequimur, om-
nibus bonis renunciamus, voluntati
propriæ frænum iniicimus, sensu-

sumque licentiam comprimimus.

Affectus autem deuotionis voluntatem excitat ad omne bonum virtutis quod ei proponitur completendum. Vnde his duobus deuotione & compunctione vita nostra spiritalis conseruatur, non secus atque compressione & dilatione cordis & pulmonum vita corporis: & sicut compunctio oritur ex cognitione practica nostræ miseriæ, & nos in nosmet cogit; ita deuotio ex practica etiam Dei cognitione dimanat, & in Deum eiusq; cultum, id est, Dei laudem, gratiarum actionem, amorem, admirationem & similes actus nostrum dilatat. Nam deuotio, vt recte S. Thomas ait, est actus vel religionis, vel charitatis, quo perspecta Dei excellentia & bonitate propter quam perfectissime ei seruiendum, & amandum eum esse iudicium practicum dicitur, voluntas afficitur erga omnia Dei bona, & omnem Dei cultum

tum

tum generaliter amplectitur, eique totam se tradit & addicit, & multa etiam in particulari imperat proposita variarum virtutum, vt actuum fidei, spei, charitatis, religionis, orandi, sæpè communicandi, operum misericordiæ, denique Christi Domini perfectæ imitationis, in cogitationibus, dictis, & factis; imò etiam odij sui & humilitatis: licet enim hi actus sint compunctionis, deuotio tamen ipsa compunctionem excitat, vt suos actus exerceat ad Dei gloriam, imò fit ordinariè vt intellectus ex eodem principio deducat conclusiones practicas compunctionis & deuotionis, & voluntas ex eodem etiam capite primò dilatetur in Deum, eum admirando, laudando, gratias agendo, sperando, amando, proponendo ad eius gloriam hæc vel ista virtutum opera exercere, deinde sese deprimat & compungat, accusando se & imperfectiones, miseriasq; suas exponendo

nendo coram Deo: nonnunquam etiam vtrumque motum ita commiscet, vt & sui odium simul & Dei amorem, sui diffidentiam & confidentiam in Deo concipiat; item quo suas miseras, & cum iis Dei bonitatem admiretur, & ita de cæteris. Horum affectuum ex meditatione nascentium commixtionem ita describit S. Gregorius, in *Psal. 4. pæn. Electi dum sanctæ contemplationis pennis ad celestia contemplanda se erigunt, eo subtilius si quid in seipsis vitiosum latebat inueniunt, quo ad diuina lucis claritatem vicinius accedunt, tantoq; eis displicet quod infirmum ex carne tolerant, quanto eos delectat quod ex incorruptibili vita suauitate degustant: unde fit quod graui in seipsos vel prociosis verbis, vel pro vanis cogitationibus inuentione desauiant, & que lenia ante crediderant, mox vt grauia & mortifera perhorrescant. Verùm deuotione eaq; duplici iterum postea*

Cæte.

Cæterùm tota hæc meditañdi praxis & methodus exercendarum trium animæ potentiarum clariùs innotescet ex exemplo quod postea etiam proponemus cap. 15. vbi modum, quo ipsum principium fidei apprehendere, & ex eo conclusiones deducere, ac demùm voluntatis affectus excitare quilibet possit, clarissimè ipsis oculis subiiciemus.

Ex iis quæ hoc capite dicta sunt obiter intelligi potest, quæ sit natura & vsus Repetitionum tam frequenter in Exercitijs à S. P. Ignatio commèdatus. Cùm enim finis præcipuus meditationum sint affectus, & ex ijs necessariò consequentes virtutum operationes, nihilq; sit facilius quàm vt voluntas, siue ex innata sua libertate & inconstantiâ, siue ex obiectorum sese iugerentium turba, & partis inferioris ac sensuum leuitate ac rebellionè, pios in meditatione conceptos affectus exuat, nisi illi altissimè de-

mè de-

mê defixi inhæreant, sapientissimè S. Pater meditationum Repetitiones excogitavit, in quibus scilicet, iam supposita ex præcedentibus meditationibus memoriæ & intellectus exercitatione, actu satis & præsentis sui influxu perseverante, leui prius impressi vestigio virtutum affectus crebra repetitione non tantùm confirmantur, sed diuturnum etiam robur atq; ad opus longè maiorem efficaciam acquirant. Quare hanc eius mentem aperte fuisse constat, vt decursis leuiter per memoriã & intellectum principio & conclusionibus tota voluntas in affectus excitandos diuturnius incumberet, quæ & causa est cur ordinariè repetitionibus plura colloquia subiunxerit.

 CAPVT XIII.

De colloquio.

INter hos affectus solet anima ad Deum quem non solum præsentem habet,